

ANALYSE HIS-BESTANDEN NOA-GEBIED

In opdracht van de SER Noord-Nederland

2 april 2009

P. Boomsma
Kamer van Koophandel

ANALYSE HIS-BESTANDEN NOA-GEBIED

1. INLEIDING

Noord-Nederland heeft besloten de blik de komende jaren in het bijzonder te richten op Noordoost Europa. Al voor de eeuwwisseling werd in het Samenwerkingsverband Noord-Nederland, SNN, gesproken over een 'noordcorridor' voor onze nationale economie. De noordcorridor kwam terecht in beleidsnota's als de Nota Ruimte en Pieken in de Delta. SNN werkte het noordcorridor-idee verder uit in de Strategische Agenda voor Noord-Nederland 2007-2013 en het Actieplan NOA 2007-2010. De noordcorridor wordt gezien als een noordelijke ontwikkelingsas tussen de Randstad – Flevoland – Noord-Nederland – Noord-Duitsland – Scandinavië/Oost-Europa en Rusland.

Om deze noordelijke ontwikkelingsas voor Noord-Nederland projectmatige inhoud te geven is in 2006 een Projectbureau NOA in het leven geroepen, dat zich thans onder de naam Nordconnect profileert. Nordconnect is opgezet en gefinancierd door het Samenwerkingsverband Noord-Nederland (SNN). Nordconnect heeft als doel de samenwerking tussen Noord-Nederland en de Noord-Europese regio's te stimuleren en verbeteren, onder andere door het organiseren van gezamenlijke evenementen en uitwisselingsprogramma's. Maar eerst en vooral door overheden, organisaties, bedrijven, kennis- en culturele instellingen met elkaar in contact te brengen en informatie te laten delen. Zo bouwt Nordconnect aan de uitbreiding van (handels)relaties en kennisnetwerken.

Op 12 oktober 2007 vroeg SNN over zijn NOA-beleid advies aan de SER Noord-Nederland. De SER Noord-Nederland vroeg vervolgens Royal Haskoning Nijmegen en de RUG een quick scan uit te voeren, (vooral) gericht op de vraag waar de belangrijkste kansen voor het Noord-Nederlandse bedrijfsleven in Noord-Europa liggen en dan in het bijzonder voor de sleutelgebieden en speerpuntsectoren uit de Strategische Nota. De speer en sleutelsectoren zijn Energie, Water, Sensortechnologie, Agribusiness, Lifesciences en Toerisme. In de beantwoording van deze vraag werd geconstateerd dat er nauwelijks publicaties of rapporten bestaan die ingaan op bestaande interactie binnen het NOA gebied.

De SER Noord-Nederland beval daarom aan een uitgebreidere verkenning te laten uitvoeren naar de oriëntatie van het noordelijke bedrijfsleven op Noord-Oost Europa. Gesuggereerd werd daarbij gebruik te maken van de gegevens uit het Handels Informatie Systeem, HIS, van de Kamer van Koophandel.

Het handelsinformatie systeem, HIS

Het HIS is een verrijking van het Handelsregister met gegevens op het gebied van internationale handel. Het HIS registreert welke producten/diensten worden geïmporteerd/geëxporteerd, gespecificeerd naar land. Het systeem bevat tevens informatie over export/importinteresse van bedrijven en over eigen vestigingen en joint ventures in het buitenland. Het HIS-bestand wordt sinds 2003 beheerd door KvK NL en werd daarvoor regionaal georganiseerd. Door de centrale aanpak is een kwaliteitsslag gemaakt in het HIS bestand voor wat betreft de uniformiteit en de dekking.

Het HIS wordt binnen de Kamer van Koophandel vooral gebruikt door Voorlichting (adressen). Het systeem is niet opgezet voor statistische doeleinden. Het HIS bevat echter zo'n 50.000 inschrijvingen, waarvan het merendeel daadwerkelijk internationale handel bedrijft. Deze ingeschreven bedrijven worden jaarlijks geënkquêteerd. De deelname aan het HIS is vrijwillig en het bestand bevat daarom niet een volledige telling. Desgewenst zou men het bestand kunnen zien als steekproef. De dekking van het HIS is naar schatting 50% van alle importerende en exporterende bedrijven. Het HIS kent een goede spreiding naar regio (met uitzondering van de provincie Limburg), sector en bedrijfsgrootte. Het HIS is daarom voldoende representatief om eenvoudige statistische analyses op uit te voeren.

ANALYSE HIS-BESTANDEN NOA-GEBIED

Onderzoeksvraag

De KvK is gevraagd om aan te geven tegen welke voorwaarden het HIS bestand gebruikt kan worden voor de beantwoording van de volgende vragen:

(a) wat is het aantal Noord-Nederlandse bedrijven als percentage van het totaal aantal bedrijven dat importeert uit de onderstaande landen, opgesplitst naar:

- branche
- grootte-klasse: <250 en >250 wp

(b) idem voor het aantal exporterende bedrijven naar de onderstaande landen

(c) wat is het aantal Noord-Nederlandse bedrijven als percentage van het totaal aantal bedrijven dat een eigen vestiging heeft in de genoemde landen, opgesplitst naar:

- branche
- grootteklasse.

Landen: Duitsland, Polen, Estland, Letland, Litouwen, Rusland, Finland, Zweden, Noorwegen en Denemarken.

ANALYSE HIS-BESTANDEN NOA-GEBIED

2. TOTAAL-OVERZICHTEN

Om te checken of het dekkingspercentage van het HIS inderdaad ongeveer 50% is, zijn de HIS resultaten getoetst aan de gegevens uit het ERBO-onderzoek. Uit het ERBO onderzoek van de KvK blijkt dat er in Noord-Nederland naar schatting 2900 bedrijven zijn, die exporteren. Het ERBO-onderzoek geeft geen inzicht in import.

ERBO-resultaten 2000 tot en met 2007

Jaar	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
ERBO-respons	14,8%	14,7%	14,1%	18,4%	15,7%	16,3%	16,9%	21,3%
exportaandeel in procenten (driejaarsgemiddelden)	8,6	8,6	8,8	8,8	9,1	9,5	9,7	9,7
geschat aantal exporterende bedrijven	2460	2480	2480	2480	2690	2810	2830	2890

Bron: ERBO 2000-2007, bewerkte resultaten

In het HIS bestand zijn 1629 Noord-Nederlandse bedrijven geregistreerd die exporteren. Dit is ruim 50% van het aantal bedrijven dat exporteert, zoals geschat in het ERBO-onderzoek. Het HIS bestand heeft bovendien 1676 bedrijven geregistreerd, die producten en diensten importeren.

HIS-tellingen Noord-Nederland (bedrijven)

	Import	Export	Joint Ventures	Eigen vest.
Duitsland	1244	1327	26	84
Polen	153	285	3	30
Estland	25	88	1	3
Letland	31	79	4	5
Litouwen	28	89	2	2
Rusland	32	167	4	12
Finland	86	242	2	3
Zweden	146	356	3	13
Noorwegen	56	264	2	9
Denemarken	210	457	4	10
Wereldtotaal	1676	1629	95	?

Bron: HIS

ANALYSE HIS-BESTANDEN NOA-GEBIED

Als we ervan uitgaan dat het HIS bestand een representatief beeld geeft van de bestemmingen van de Noord-Nederlandse export dan kunnen we stellen dat van de Noord-Nederlandse exporterende bedrijven bedrijven X% exporteert naar de onderstaande bestemmingen, en

Als we ervan uitgaan dat het ERBO-onderzoek een juist beeld geeft van het aandeel exporterende bedrijven dan kunnen we stellen dat van allen Noord-Nederlandse bedrijven Y% exporteert naar de onderstaande bestemmingen:

Aandelen van bestemmingslanden van exporterende Noord-Nederlandse bedrijven (X%) en alle bedrijven (Y%)

	X	Y
Duitsland	81,5	7,9
Denemarken	28,1	2,7
Zweden	21,9	2,1
Polen	17,5	1,7
Noorwegen	16,2	1,6
Finland	14,9	1,4
Rusland	10,3	1,0
Litouwen	5,5	0,5
Estland	5,4	0,5
Letland	4,8	0,5

Bron: HIS

Totalen kunnen optellen tot meer dan 100% omdat bedrijven kunnen exporteren naar meerdere landen.

Aandelen van landen van oorsprong van importerende Noord-Nederlandse bedrijven (in%)

Duitsland	74,2
Denemarken	12,5
Polen	9,1
Zweden	8,7
Finland	5,1
Noorwegen	3,3
Rusland	1,9
Letland	1,8
Litouwen	1,7
Estland	1,5

Bron: HIS

Totalen kunnen optellen tot meer dan 100% omdat bedrijven kunnen importeren uit meerdere landen.

LET OP: In bovenstaande HIS-tabellen gaat het om tellingen van bedrijven en niet om de omvang van hun export.

Noord-Nederlandse bedrijven met een joint venture of een eigen vestiging in NOA-landen

Duitsland	112
Polen	33
Rusland	16
Zweden	16
Denemarken	14
Noorwegen	11
Letland	9
Finland	5
Estland	4
Litouwen	4

Bron: HIS

ANALYSE HIS-BESTANDEN NOA-GEBIED

Samenstelling Noord-Nederlands bedrijfsleven

Het Noord-Nederlandse bedrijfsleven bestaat op 89 bedrijven na uit MKB bedrijven. Het grootbedrijf vinden we met name terug in de industrie, waaronder veel voedingsmiddelenindustrie, en in de zakelijke dienstverlening. Het grootbedrijf maakt 0,1% van alle Noord-Nederlandse bedrijven uit.

Noord-Nederlands bedrijfsleven naar grootte van het bedrijf (feb 2009, aantallen vestigingen)

	MKB	grootbedrijf
A Landbouw, jacht en bosbouw	3147	1
B Visserij	69	0
CA Winning van energiehoudende delfstoffen	31	2
CB Winning van niet-energiehoudende delfstoffen	24	0
DA Vervaardiging van voedings- en genotmiddelen	597	9
DB Vervaardiging van textiel en textielproducten	340	0
DC Vervaardiging van leer en lederwaren (geen kleding)	23	0
DD Houtindustrie en vervaardiging van artikelen van hout, kurk, riet en vlechtwerk (geen meubels)	297	0
DE Vervaardiging van papier, karton en papier- en kartonwaren; uitgeverijen, drukkerijen ed.	51	3
DE Uitgeverijen, drukkerijen en reproductie van opgenomen media	665	2
DF Aardolie- en steenkoolverwerkende industrie; bewerking van splijt- en kweekstoffen	4	0
DG Vervaardiging van chemische producten	86	2
DH Vervaardiging van producten van rubber en kunststof	140	2
DI Vervaardiging van glas, aardewerk, cement-, kalk- en gipsproducten	278	1
DJ Vervaardiging van metalen in primaire vorm	1087	3
DK Vervaardiging van machines en apparaten	633	3
DL DL Vervaardiging van elektrische en optische apparaten en instrumenten	440	4
DM Vervaardiging van transportmiddelen	670	2
DN Vervaardiging van meubels; vervaardiging van overige goederen n.e.g.	992	0
E Productie en distributie van elektriciteit, aardgas en warmte	65	1
F Bouwnijverheid	12296	4
G Reparatie van consumentenartikelen en handel	22679	5
H Horeca	4948	1
I Vervoer, opslag en communicatie	3670	6
J Financiële instellingen	6417	7
K Verhuur van en handel in onroerend goed, verhuur van roerende goederen en zakelijke dienstverlening	20100	21
L Openbaar bestuur, overheidsdiensten en verplichte sociale verzekeringen	3	1
M Onderwijs	1421	1
N Gezondheids- en welzijnszorg	3686	7
O Milieudienstverlening, cultuur, recreatie en overige dienstverlening	6698	1
	91557	89

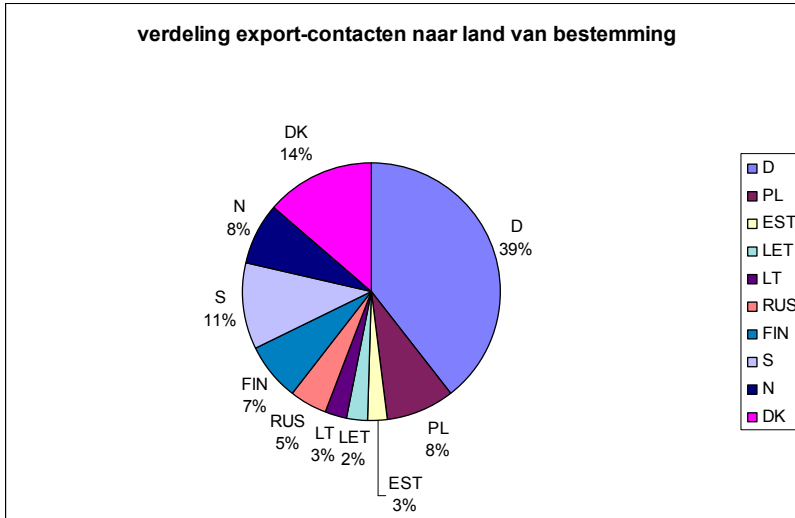
Van alle internationale handelsbetrekkingen tussen bedrijven in Noord-Nederland en bedrijven in het buitenland, zoals geregistreerd in het HIS, wordt 2,5% verzorgd door het grootbedrijf. Het gaat hierom handelsbetrekkingen en niet om de omvang daarvan.

ANALYSE HIS-BESTANDEN NOA-GEBIED

3. EXPORT

* NAAR LANDEN

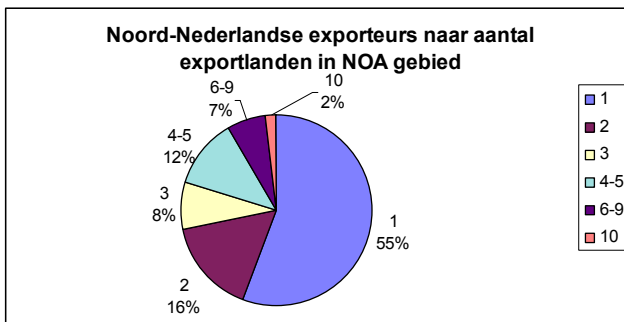
In het HIS bestand zijn 1459 Noord-Nederlandse bedrijven opgenomen, die exporteren naar landen in het NOA-gebied. In totaal hebben deze bedrijven 3354 export-contacten in de NOA-landen. Bijna 40% van deze contacten betreffen Duitsland, een bijna even groot deel betreft export naar Scandinavische landen en ruim 20% betreft export naar Polen, Rusland en de Baltische Staten. Denemarken is met 14% het tweede land van voorkeur voor Noord-Nederlandse exporteurs. Daarna volgens Zweden, Noorwegen en Polen.

Bron: HIS

* NAAR AANTALLEN EXPORTCONTACTEN

Van alle bedrijven met exportcontacten exporteert het merendeel naar slechts 1 land in het NOA gebied. Eén op de zes bedrijven exporteert naar twee landen en ongeveer 30% exporteert naar drie of meer landen. 2% van de exporterende bedrijven exporteert naar alle landen in het NOA gebied. Dit komt overeen met 23 bedrijven in het HIS bestand.

Bron: HIS

* NAAR BRANCHES

Als we kijken naar de verdeling van exporterende bedrijven over de sectoren, dan zien we in onderstaande tabel dat 1213 van de Noord-Nederlandse exporterende bedrijven gerekend worden tot de handel. Het betreft hier groothandelsbedrijven. De overige bedrijven zijn met name industriële bedrijven.

ANALYSE HIS-BESTANDEN NOA-GEBIED

Wanneer we bij de groothandelsbedrijven kijken naar het type producten die worden verhandeld en deze vervolgens toedelen naar producerende branches, dan krijgen we een indruk van type goederen en diensten die Noord-Nederlandse bedrijven exporteren (3^e en 4^e kolom in tabel). De grote branches zijn dan de Machine- en apparatenindustrie, de Elektrische en optische instrumentenindustrie, de Voedings- en genotmiddelenindustrie en de Transportsector.

Verdeling exportcontacten naar branches

	branches	groothandel	producten	producten-aandeel
A Landbouw, jacht en bosbouw	83	158	241	7%
B Visserij	2	20	22	1%
C Winning van delfstoffen	21	4	25	1%
DA Vervaardiging van voedings- en genotmiddelen	196	103	299	9%
DB Vervaardiging van textiel en textielproducten	41	64	105	3%
DC Vervaardiging van leer en lederwaren (geen kleding)	2	0	2	0%
DD Houtindustrie en vervaardiging van artikelen van hout, kurk, riet en vlechtwerk (geen meubels)	12	17	29	1%
DE Vervaardiging van papier, karton en papier- en kartonwaren; uitgeverijen, drukkerijen ed.	74	27	101	3%
DF Aardolie- en steenkoolverwerkende industrie; bewerking van splijt- en kweekstoffen	0	15	15	0%
DG Vervaardiging van chemische producten	116	47	163	5%
DH Vervaardiging van producten van rubber en kunststof	126	9	135	4%
DI Vervaardiging van glas, aardewerk, cement-, kalk- en gipsproducten	39	80	119	4%
DJ Vervaardiging van metalen in primaire vorm	155	43	198	6%
DK Vervaardiging van machines en apparaten	387	252	639	19%
DL Vervaardiging van elektrische en optische apparaten en instrumenten	168	89	257	8%
DM Vervaardiging van transportmiddelen	94	80	174	5%
DN Vervaardiging van meubels; vervaardiging van overige goederen n.e.g.	95	204	299	9%
E Productie en distributie van elektriciteit, aardgas en warmte	0	0	0	0%
F Bouwnijverheid	18	0	18	1%
G Reparatie van consumentenartikelen en handel	1213	-1213	0	0%
H Horeca	1	0	1	0%
I Vervoer, opslag en communicatie	292	1	293	9%
J Financiële instellingen	12	0	12	0%
K Verhuur van en handel in onroerend goed, verhuur van roerende goederen en zakelijke dienstverlening	195	0	195	6%
L Openbaar bestuur, overheidsdiensten en verplichte sociale verzekeringen	0	0	0	0%
M Onderwijs	0	0	0	0%
N Gezondheids- en welzijnszorg	0	0	0	0%
O Milieudienstverlening, cultuur, recreatie en overige dienstverlening	12	0	12	0%
	3354	0	3354	100%

MKB en grootbedrijf

Het aandeel exporterende Noord-Nederlandse bedrijven (bron: HIS) dat behoort tot het grootbedrijf bedraagt 3,1%. Het grootbedrijf maakt slechts 0,1% van het Noord-Nederlandse bedrijfsleven uit (bron: Handelsregister).

Uit de pasgestarte COEN-enquête blijkt dat 42% van de bedrijven met meer dan 5% werkzame personen exporteert. Noord-Nederland wijkt hierin niet af van het Nederlandse gemiddelde. In de industrie exporteert ongeveer 80% van de bedrijven met deze omvang. In de grote metaalsector exporteert zo goed als ieder bedrijf (> 5 w.p.) en in de voedings- en genotmiddelen industrie ligt dit percentage in Noord-Nederland met ruim 90% ongeveer 8% hoger dan het Nederlandse gemiddelde.

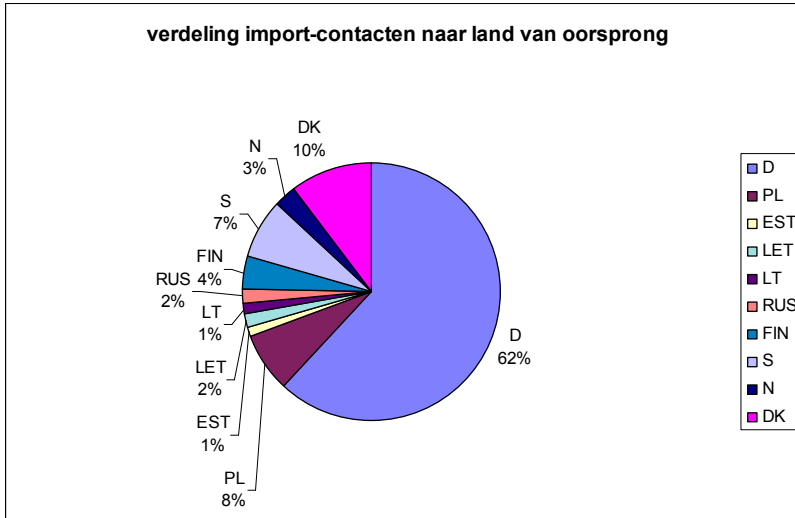

ANALYSE HIS-BESTANDEN NOA-GEBIED

4. IMPORT

* NAAR LANDEN

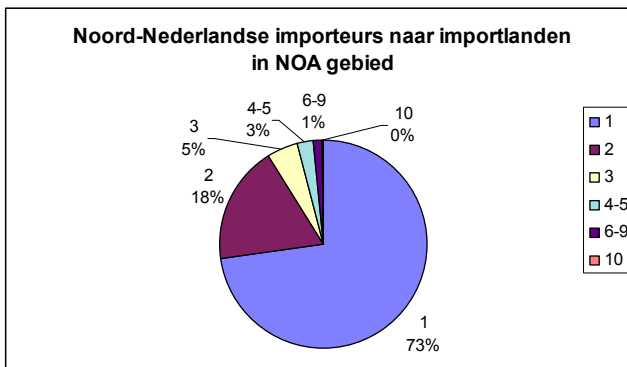
In het HIS bestand zijn 1355 Noord-Nederlandse bedrijven opgenomen, die importeren uit landen in het NOA-gebied. In totaal hebben deze bedrijven 2010 import-contacten in de NOA-landen. Ruim 60% van deze contacten betreffen Duitsland, ongeveer een kwart betreft import uit Scandinavische landen en 13% betreft import uit Polen, Rusland en de Baltische Staten. Denemarken is met 10% het tweede land van voorkeur voor Noord-Nederlandse exporteurs. Daarna volgen Polen en Zweden.

Bron: HIS

* NAAR AANTALLEN IMPORTCONTACTEN

Van alle bedrijven met importcontacten importeert ruim tweederde uit slechts 1 land in het NOA gebied. 18% van de bedrijven importeert uit twee landen en ongeveer 9% importeert uit drie of meer landen. 0,4% van de importerende bedrijven importeert uit alle landen in het NOA gebied. Dit komt overeen met 5 bedrijven in het HIS bestand.

Bron: HIS

* NAAR BRANCHES

Als we kijken naar de verdeling van importerende bedrijven over de sectoren, dan zien we in onderstaande tabel dat 1054 van de Noord-Nederlandse importerende bedrijven gerekend worden tot de handel. Het betreft hier groothandelsbedrijven. De overige bedrijven zijn met name industriële bedrijven.

ANALYSE HIS-BESTANDEN NOA-GEBIED

Wanneer we bij de groothandelsbedrijven kijken naar het type producten die worden verhandeld en deze vervolgens toedelen naar producerende branches, dan krijgen we een indruk van type goederen en diensten die Noord-Nederlandse bedrijven importeren (3^e en 4^e kolom in tabel). De grote branches zijn dan de Machine- en apparatenindustrie en branche DN, Vervaardiging van meubels en overige goederen (veelal consumentengoederen).

Verdeling exportcontacten naar branches

	branches	groothandel	producten	producten-aandeel
A Landbouw, jacht en bosbouw	48	92	140	7%
B Visserij	0	18	18	1%
C Winning van delfstoffen	8	5	13	1%
DA Vervaardiging van voedings- en genotmiddelen	53	85	138	7%
DB Vervaardiging van textiel en textielproducten	32	52	84	4%
DC Vervaardiging van leer en lederwaren (geen kleding)	8	6	14	1%
DD Houtindustrie en vervaardiging van artikelen van hout, kurk, riet en vlechtwerk (geen meubels)	38	82	120	6%
DE Vervaardiging van papier, karton en papier- en kartonwaren; uitgeverijen, drukkerijen ed.	38	13	51	3%
DF Aardolie- en steenkoolverwerkende industrie; bewerking van splijt- en kweekstoffen	0	12	12	1%
DG Vervaardiging van chemische producten	32	46	78	4%
DH Vervaardiging van producten van rubber en kunststof	49	4	53	3%
DI Vervaardiging van glas, aardewerk, cement-, kalk- en gipsproducten	34	80	114	6%
DJ Vervaardiging van metalen in primaire vorm	93	69	162	8%
DK Vervaardiging van machines en apparaten	130	130	260	13%
DL Vervaardiging van elektrische en optische apparaten en instrumenten	63	106	169	8%
DM Vervaardiging van transportmiddelen	61	71	132	7%
DN Vervaardiging van meubels; vervaardiging van overige goederen n.e.g.	50	180	230	11%
E Productie en distributie van elektriciteit, aardgas en warmte	0	0	0	0%
F Bouwnijverheid	25	0	25	1%
G Reparatie van consumentenartikelen en handel	1054	-1054	0	0%
H Horeca	0	0	0	0%
I Vervoer, opslag en communicatie	117	3	120	6%
J Financiële instellingen	5	0	5	0%
K Verhuur van en handel in onroerend goed, verhuur van roerende goederen en zakelijke dienstverlening	69	0	69	3%
L Openbaar bestuur, overheidsdiensten en verplichte sociale verzekeringen	0	0	0	0%
M Onderwijs	0	0	0	0%
N Gezondheids- en welzijnszorg	0	0	0	0%
O Milieudienstverlening, cultuur, recreatie en overige dienstverlening	3	0	3	0%
	2010	0	2010	100%

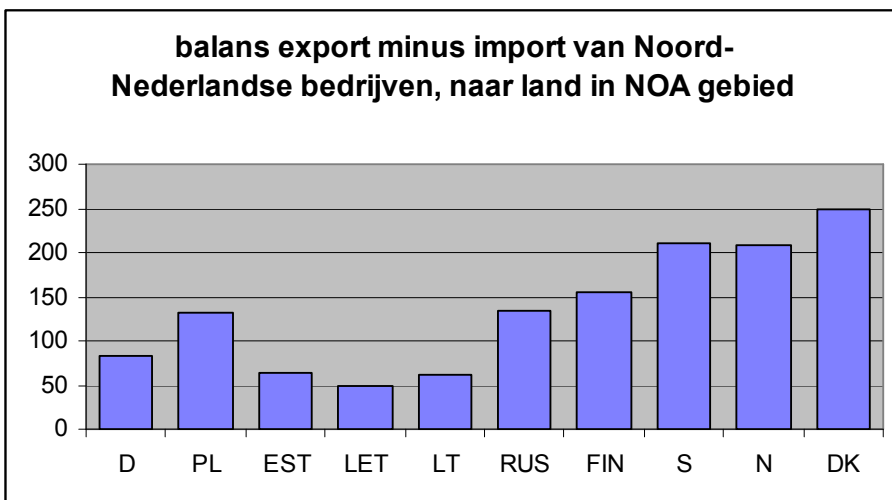
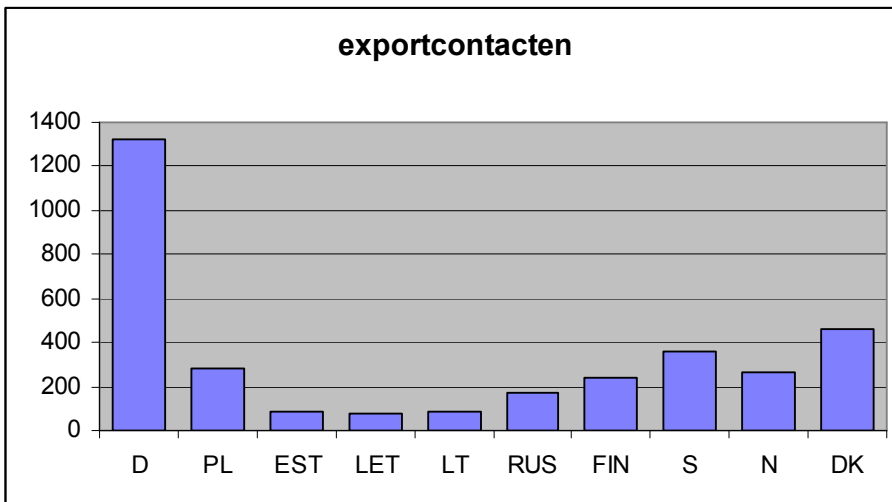
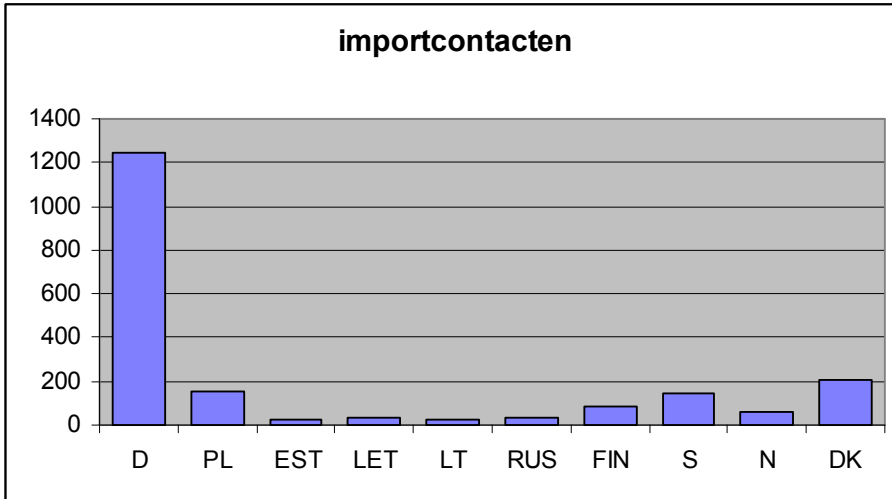
MKB en grootbedrijf

Het aandeel importerende Noord-Nederlandse bedrijven (bron: HIS) dat behoort tot het grootbedrijf bedraagt 2,3%. Het grootbedrijf maakt slechts 0,1% van het Noord-Nederlandse bedrijfsleven uit (bron: Handelsregister).

ANALYSE HIS-BESTANDEN NOA-GEBIED

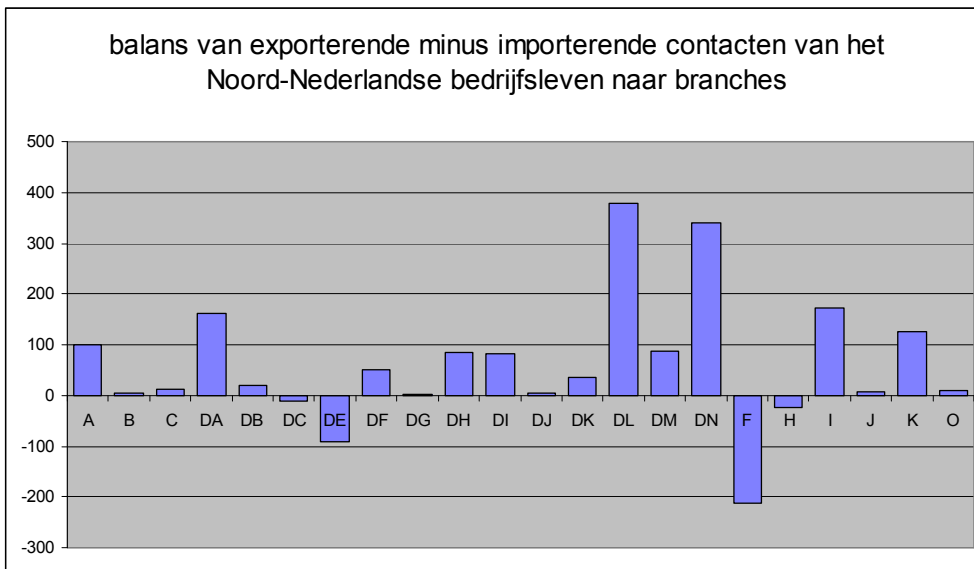
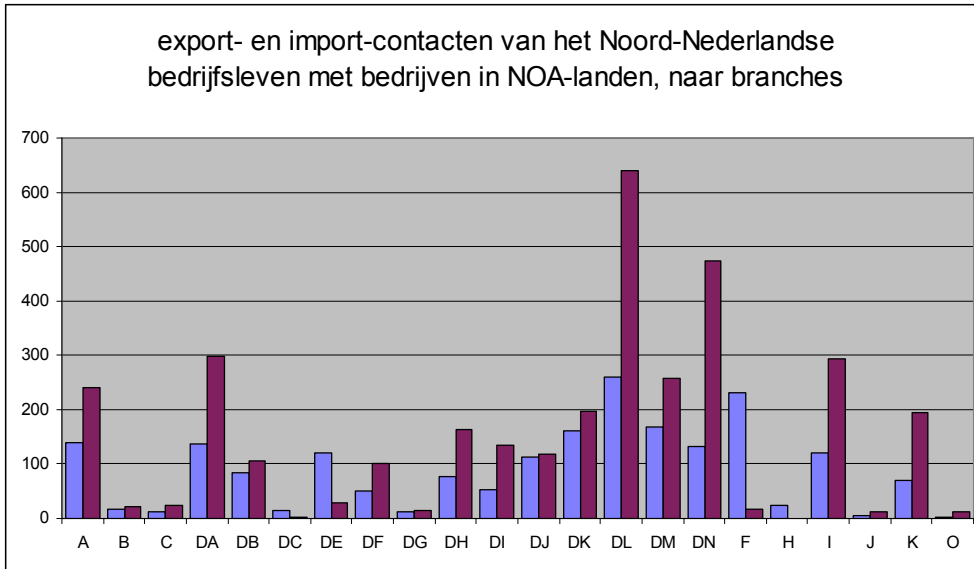
5. HANDELSBALANS

* NAAR LANDEN

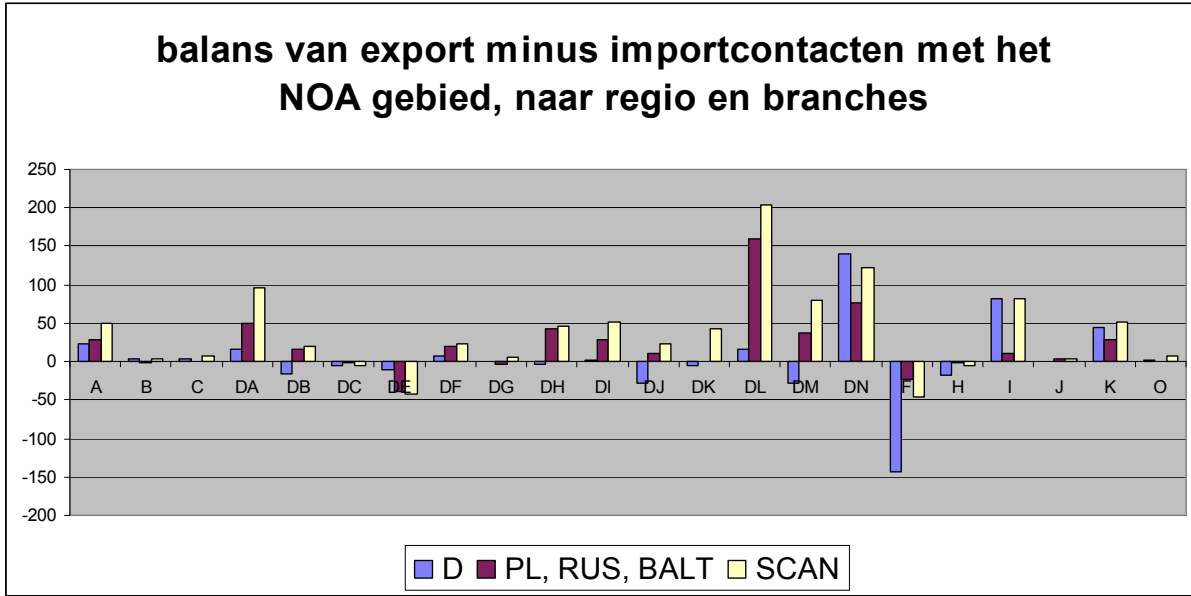
ANALYSE HIS-BESTANDEN NOA-GEBIED

* NAAR BRANCHES

- A Landbouw, jacht en bosbouw
- B Visserij
- C Winning van delfstoffen
- DA Vervaardiging van voedings- en genotmiddelen
- DB Vervaardiging van textiel en textielproducten
- DC Vervaardiging van leer en lederwaren (geen kleding)
- DD Houtindustrie en vervaardiging van artikelen van hout, kurk, riet en vlechtwerk (geen meubels)
- DE Vervaardiging van papier, karton en papier- en kartonwaren; uitgeverijen, drukkerijen ed.
- DF Aardolie- en steenkoolverwerkende industrie; bewerking van slijt- en kweekstoffen
- DG Vervaardiging van chemische producten
- DH Vervaardiging van producten van rubber en kunststof
- DI Vervaardiging van glas, aardewerk, cement-, kalk- en gipsproducten
- DJ Vervaardiging van metalen in primaire vorm
- DK Vervaardiging van machines en apparaten
- DL Vervaardiging van elektrische en optische apparaten en instrumenten
- DM Vervaardiging van transportmiddelen
- DN Vervaardiging van meubels; vervaardiging van overige goederen n.e.g.
- E Productie en distributie van elektriciteit, aardgas en warmte
- F Bouwnijverheid
- H Horeca
- I Vervoer, opslag en communicatie
- J Financiële instellingen
- K Verhuur van en handel in onroerend goed, verhuur van roerende goederen en zakelijke dienstverlening
- O Milieudienstverlening, cultuur, recreatie en overige dienstverlening

ANALYSE HIS-BESTANDEN NOA-GEBIED

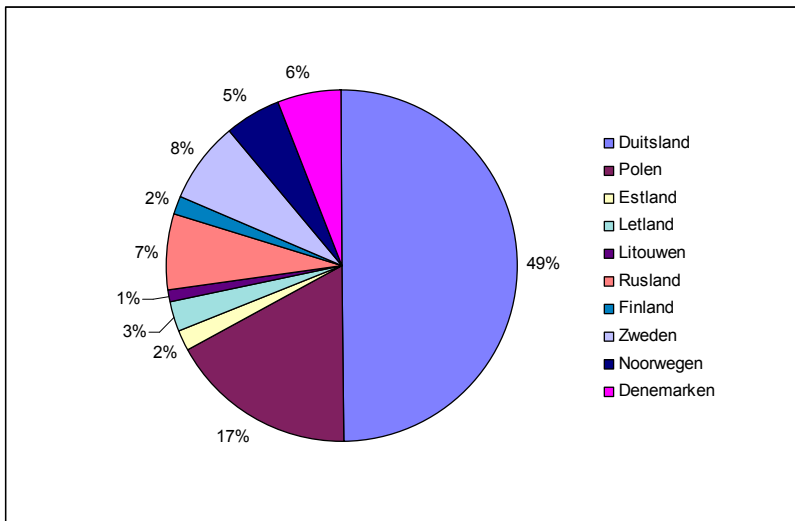
ANALYSE HIS-BESTANDEN NOA-GEBIED

6. BEDRIJVEN MET EEN BUITENLANDSE VESTIGING

Let op: Het gaat hierbij om kleine aantallen.

* NAAR LANDEN

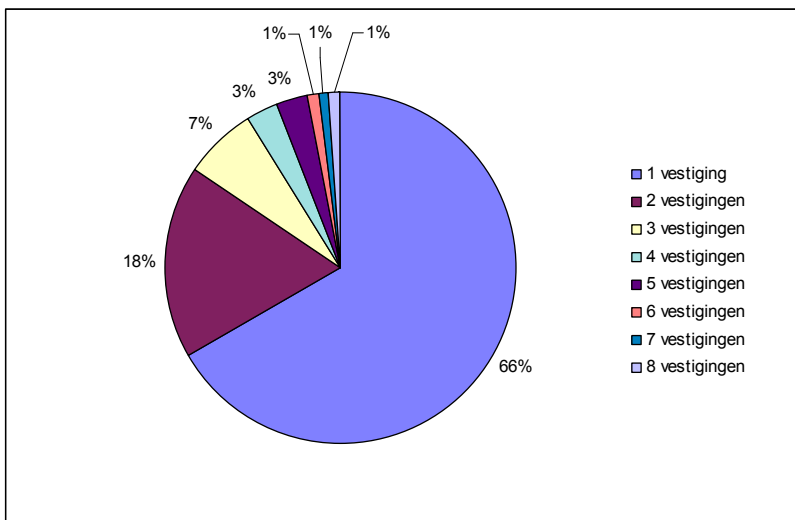
In het HIS bestand zijn 102 bedrijven opgenomen met één of meerdere buitenlandse vestigingen. In totaal hebben deze bedrijven 171 buitenlandse vestigingen in de NOA-landen. De helft van deze vestigingen bevindt zich in Duitsland. Polen is met 17% het tweede land van vestigingsvoorkeur van een buitenlandse nevenvestiging voor Noord-Nederlandse bedrijven.

* NAAR AANTALLEN VESTIGINGEN

Van alle bedrijven met buitenlandse vestigingen heeft het merendeel 1 buitenlandse vestiging, terwijl 1/3 deel er meer dan 1 vestiging heeft. Bij bedrijven met minimaal twee vestigingen in het buitenland heeft 90% in ieder geval 1 vestiging in Duitsland en ongeveer 50% een vestiging in Duitsland én een vestiging in Polen.

Verdeling bedrijven met buitenlandse vestigingen

Bron: HIS

ANALYSE HIS-BESTANDEN NOA-GEBIED

* NAAR BRANCHES

Als we kijken naar de verdeling van bedrijven over de sectoren, dan zien we in onderstaande tabel dat 43 van de Noord-Nederlandse bedrijven met één of meerdere buitenlandse nevenvestigingen gerekend worden tot de handel. Het betreft hier groothandelsbedrijven. De overige bedrijven zijn met name industriële bedrijven.

Wanneer we bij de groothandelsbedrijven kijken naar het type producten die worden verhandeld en deze vervolgens toedelen naar producerende branches, dan krijgen we een indruk van type goederen en diensten waarin Noord-Nederlandse bedrijven via nevenvestigingen in het buitenland handelen (3^e kolom in tabel). De grote branches zijn dan de Machine- en apparatenindustrie, de Elektrische en optische instrumentenindustrie, de Voedings- en genotmiddelenindustrie en de Chemische industrie.

Verdeling bedrijven met buitenlandse vestigingen

	branches	groothandel	producten
A Landbouw, jacht en bosbouw	5	4	9
B Visserij	0	0	0
C Winning van delfstoffen	2	0	2
DA Vervaardiging van voedings- en genotmiddelen	6	6	12
DB Vervaardiging van textiel en textielproducten	0	0	0
DC Vervaardiging van leer en lederwaren (geen kleding)	0	2	2
DD Houtindustrie en vervaardiging van artikelen van hout, kurk, riet en vlechtwerk (geen meubels)	2	0	2
DE Vervaardiging van papier, karton en papier- en kartonwaren; uitgeverijen, drukkerijen ed.	4	0	4
DF Aardolie- en steenkoolverwerkende industrie; bewerking van splijt- en kweekstoffen	0	1	1
DG Vervaardiging van chemische producten	4	7	11
DH Vervaardiging van producten van rubber en kunststof	3	0	3
DI Vervaardiging van glas, aardewerk, cement-, kalk- en gipsproducten	0	4	4
DJ Vervaardiging van metalen in primaire vorm	4	1	5
DK Vervaardiging van machines en apparaten	12	8	20
DL Vervaardiging van elektrische en optische apparaten en instrumenten	6	7	13
DM Vervaardiging van transportmiddelen	1	0	1
DN Vervaardiging van meubels; vervaardiging van overige goederen n.e.g.	0	3	3
E Productie en distributie van elektriciteit, aardgas en warmte	0	0	0
F Bouwnijverheid	0	0	0
G Reparatie van consumentenartikelen en handel	43	-43	0
H Horeca	0	0	0
I Vervoer, opslag en communicatie	2	0	2
J Financiële instellingen	0	0	0
K Verhuur van en handel in onroerend goed, verhuur van roerende goederen en zakelijke dienstverlening	8	0	8
L Openbaar bestuur, overheidsdiensten en verplichte sociale verzekeringen	0	0	0
M Onderwijs	0	0	0
N Gezondheids- en welzijnszorg	0	0	0
O Milieudienstverlening, cultuur, recreatie en overige dienstverlening	0	0	0
	102	0	102

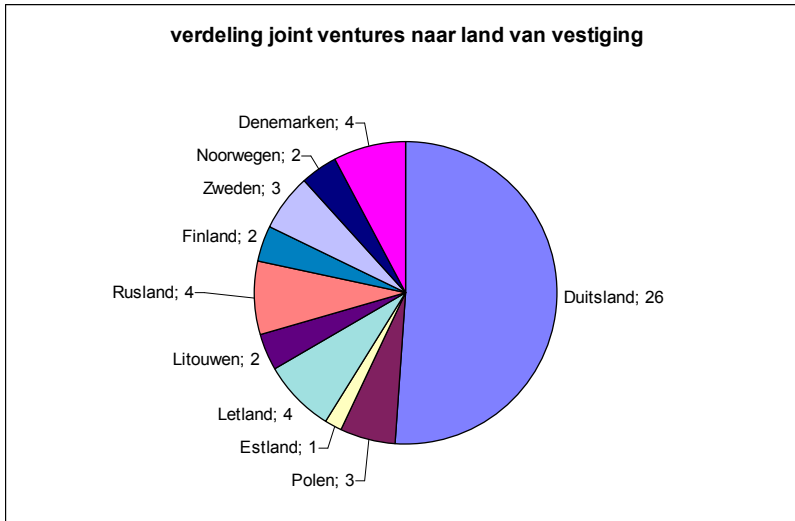
ANALYSE HIS-BESTANDEN NOA-GEBIED

7. JOINT VENTURES

Let op: Het gaat hierbij om kleine aantallen.

* NAAR LANDEN

In het HIS bestand zijn 42 bedrijven opgenomen met één of meerdere joint ventures in het NOA-gebied. In totaal hebben deze bedrijven 51 joint ventures in de NOA-landen. De helft van deze vestigingen bevindt zich in Duitsland. Rusland, Letland en Denemarken volgen met 4 joint ventures als tweede land van voorkeur voor het aangaan van een joint venture voor Noord-Nederlandse bedrijven.

Bron: HIS

* NAAR AANTALLEN VESTIGINGEN

Van alle Noord-Nederlandse bedrijven met een joint venture in het NOA gebied zijn 35 één joint venture aangegaan. Zes bedrijven zijn 2 joint ventures aangegaan en 1 bedrijf is 4 joint ventures aangegaan. Het bedrijf met 4 joint ventures koos voor de vier Scandinavische landen.

* NAAR BRANCHES

Als we kijken naar de verdeling van bedrijven over de sectoren, dan zien we in onderstaande tabel dat 24 van de joint ventures gerekend worden tot de (groot)handel. Wanneer we bij de groothandelsbedrijven kijken naar het type producten die worden verhandeld en deze vervolgens toedelen naar producerende branches, dan krijgen we een indruk van type goederen en diensten waarin Noord-Nederlandse bedrijven via nevenvestigingen in het buitenland handelen (3^e kolom in tabel). De grote branches zijn dan de Landbouw, de Zakelijke diensten, de Chemische industrie en de Houtindustrie.

ANALYSE HIS-BESTANDEN NOA-GEBIED

Verdeling joint ventures over de branches

	branches	groothandel	producten
A Landbouw, jacht en bosbouw	2	5	7
B Visserij	0	0	0
C Winning van delfstoffen	1	0	1
DA Vervaardiging van voedings- en genotmiddelen	2	1	3
DB Vervaardiging van textiel en textielproducten	0	0	0
DC Vervaardiging van leer en lederwaren (geen kleding)	0	0	0
DD Houtindustrie en vervaardiging van artikelen van hout, kurk, riet en vlechtwerk (geen meubels)	2	4	6
DE Vervaardiging van papier, karton en papier- en kartonwaren; uitgeverijen, drukkerijen ed.	0	1	1
DF Aardolie- en steenkoolverwerkende industrie; bewerking van splijt- en kweekstoffen	0	0	0
DG Vervaardiging van chemische producten	4	2	6
DH Vervaardiging van producten van rubber en kunststof	1	2	3
DI Vervaardiging van glas, aardewerk, cement-, kalk- en gipsproducten	0	3	3
DJ Vervaardiging van metalen in primaire vorm	3	0	3
DK Vervaardiging van machines en apparaten	0	2	2
DL Vervaardiging van elektrische en optische apparaten en instrumenten	1	2	3
DM Vervaardiging van transportmiddelen	0	1	1
DN Vervaardiging van meubels; vervaardiging van overige goederen n.e.g.	1	1	2
E Productie en distributie van elektriciteit, aardgas en warmte	0	0	0
F Bouwnijverheid	0	0	0
G Reparatie van consumentenartikelen en handel	24	-24	0
H Horeca	0	0	0
I Vervoer, opslag en communicatie	3	0	3
J Financiële instellingen	0	0	0
K Verhuur van en handel in onroerend goed, verhuur van roerende goederen en zakelijke dienstverlening	7	0	7
L Openbaar bestuur, overheidsdiensten en verplichte sociale verzekeringen	0	0	0
M Onderwijs	0	0	0
N Gezondheids- en welzijnszorg	0	0	0
O Milieudienstverlening, cultuur, recreatie en overige dienstverlening	0	0	0
Totaal	51	0	51